

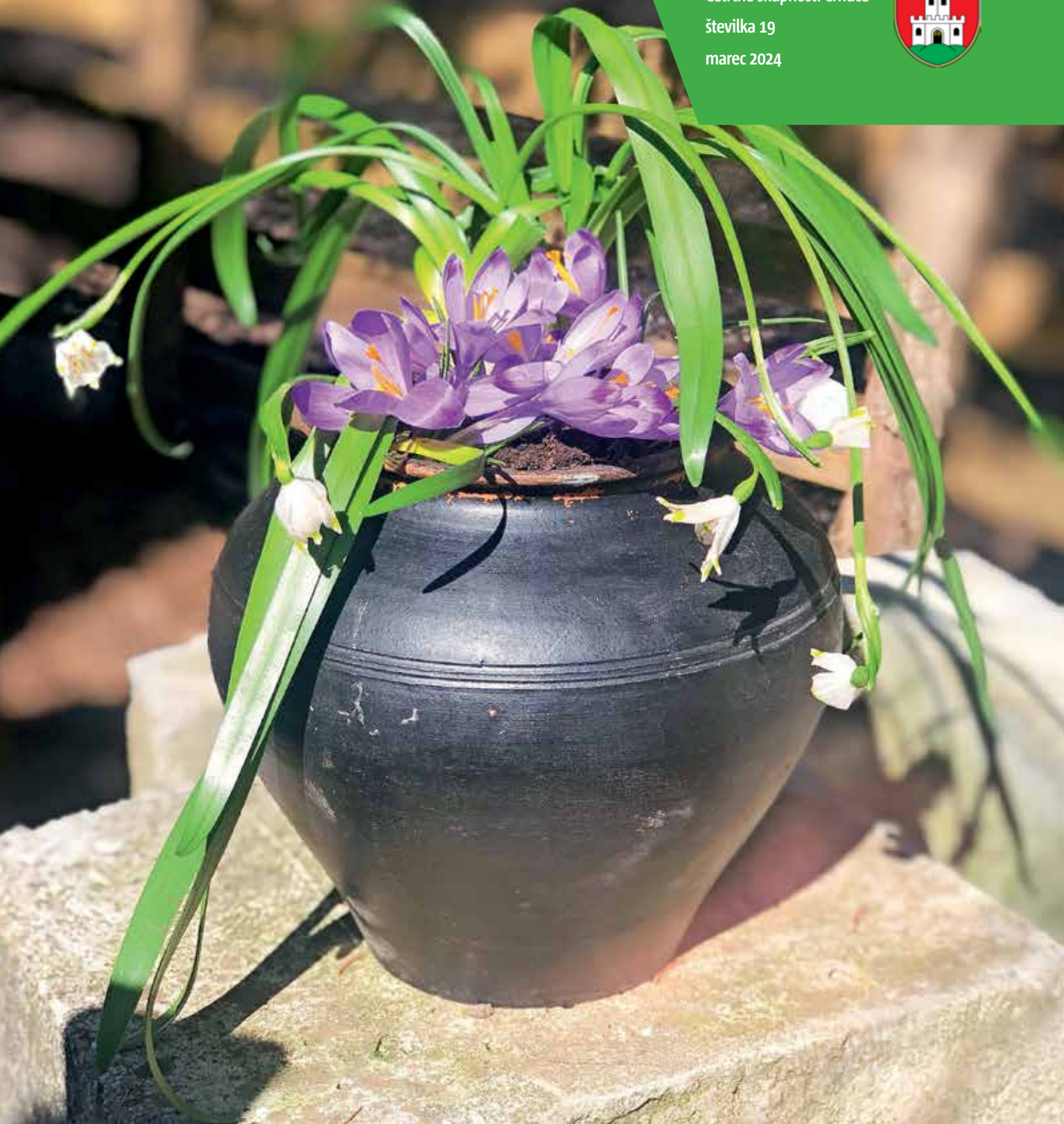
ČRNUŠKI GLAS

glasilo

Četrtna skupnosti Črnuče

številka 19

marec 2024

UVODNIK

Psi lajajo, karavana gre naprej

ŽARKO HOJNIK

Naslovni pregovor je prisproda kaotičnega stanja v družbi, ki ga je denimo med razpadanjem nekdanje skupne države posebljal gromoglasni izrek vladajočega diktatorja leta 1989 pred tedanjo skupščino bankrotirane federacije: »Ne čujem dobro!« (Ne slišim dobro!) Je danes, ko z vrha najmočnejših držav na svetu in Evropske unije znova kličejo k orožju in vojni, kaj drugače? Zaman so vsi protesti miroljubnih množic in pozivi k prenehanju zločinov proti človečnosti. Psi lajajo, karavana gre naprej. Jastrebi oboroževalne industrije in vojnega dobičkarstva »ne slišijo dobro«. V strelske jarke z njimi, naj sami umirajo za svoje ideale in krvave rabote. Na domačem prizorišču pa še kar kolobarijo politične stranke, ki so skozi čas pokazale, da ne slišijo dobro, ko gre za odgovorno upravljanje družbe in države.

V splošnem velja, da so izreki preživeli stoletja prav zato, ker po svoje izražajo stanje v družbi. Lajanje psov lahko ob opazovanju polpreteklega dogajanja v Sloveniji razumemo kot transparentnost, ki je netransparentna. Zdi se, da odločevalcem znotraj

VEDNO obstajajo lajanje, glasovi in misli, ki nas prestrašijo. Glavno vprašanje je, koliko prostora jim damo in kakšne vrednote nas pri tem vodijo.

različnih skupnosti ti kalni ribniki besedne navlake še kako ustrezajo, ker jim pomagajo preusmerjati pozornost, da jim ne bi bilo treba govoriti o poštenosti, iskrenosti, resnici in odgovornosti. Kdo je še kdaj zardeval ob besedah transparentnost in integriteta, medtem ko je na očeh javnosti kradel

milijone javnega denarja. V imenu tako imenovane politične integritete in imunitete se na pozive javnosti niti ne odzovejo, v imenu višjih interesov ne ukrepajo, v imenu ljubelega miru pustijo stvari v predalih ali jih spravijo pod mizo.

Razpad tega, kar sicer simbolizira skupnost, je opazen doma na vseh področjih, na katerih se z javnimi sredstvi ravna kot z nikogaršnjo lastnino, terra nullius, z javnimi institucijami se razpolaga, kot da so zasebne depandanse. Pri vsem tem nekateri očitno pozabljajo, kar so ob nastopu funkcije prisegli, da bodo delovali za skupni blagor Slovenije. Na drugi strani pa ljudje brez haska opozarjajo na sporna ravnanja in kazniva dejanja v škodo javnega interesa. To je za skupnost, ki hoče dolgoročno obstati, nesprejemljivo. Karavana tako preprosto ne more naprej, saj po-

trebuje notranjo konsolidacijo in prečiščenje v svojih vrstah, kar je vse prej kot preprosto in brez bolečin. Vprašanje je le, katera bolečina je večja, tista, ki jo lahko občutimo danes, ali tista na daljši rok. Če je to cena družbene katarze, da se do temeljev počisti Avgijev hlev političnega kriminala in korupcije, je vredno potrpeti.

Vedno obstajajo lajanje, glasovi in misli, ki nas prestrašijo. Glavno vprašanje je, koliko prostora jim damo in kakšne vrednote nas pri tem vodijo. Dokler ni ljudi, ki na temeljne vrednote skupnosti resnično »dobro slišijo«, ne s figo v žepu in z zlaganimi prisegami, ostaja samo prazno besedičenje. Psi lajajo, karavana gre naprej. Zato so mediji v sodobnih državah četrti steber oblasti, pes čuvaj oziroma meč demokracije. Ne obveščajo le o aktualnih dogodkih ali poskrbijo za zabavo, temveč pomagajo tudi v boju proti korupciji, nepotizmu, klientelizmu in kršenju človekovih pravic.

Elita krade, grabi, si prilašča naprej, kot buldožer gazi »amorfnogmoto« državitvornega naroda. Psi lajajo, narod potrpežljivo prenaša ... do kdaj?

ČRNUŠKI GLAS

Izdajatelj: Mestna občina Ljubljana, Četrtna skupnost Črnuče, Dunajska 367, 1231 Ljubljana Črnuče, ISSN 2670-7012

Telefon: 01 306 48 74, 01 306 48 72

e-pošta: crnuski.glas@gmail.com

Glavni in odgovorni urednik: Žarko Hojnik

Uredništvo: Petra Culetto, Darko Rozinec

Zunanja sodelavca: Peter Bernik, Marija Plazar

Lektorica: Urška Jarnovič

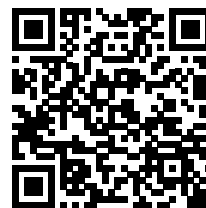
Tehnični urednik: Sergej Murko

Tisk: HB Grafika d.o.o.,

Pot čez Horjulko 16A, Dobrova, 1356 Dobrova

Naklada: 4.750 izvodov

Naslovnica: Žarko Hojnik

Prepovedana je vsakršna reprodukcija, distribucija, predelava ali dajanje na voljo javnosti avtorskih del ali njihovih delov v tržne namene brez sklenitve ustrezne pogodbe.

KOORDINACIJA Z LJUBLJANSKIM ŽUPANOM

Prednostne naloge ČS Črnuče

Predsednik sveta ČS Črnuče Gregor Kumer nam je posredoval del zabeležke koordinacije z županom Zoranom Jankovičem in podžupanom Dejanom Crnekom s predsednicami in predsedniki svetov ČS, ki je potekala 30. januarja. Objavljamo tisti del zabeležke, ki se nanaša na Četrtno skupnost Črnuče.

Predsednik sveta ČS Črnuče gospod Gregor Kumer je povprašal:

- o problematiki povezovalne ceste med Brnčičevo in Zasavsko cesto,
- o problematiki dovoza v podjetje Dinos na Šlandrovi cesti,
- o problematiki ureditve prometa na Poti k sejmišču in Soteški poti (cesti sta ozki, brez pločnika in nepregledni, po obeh poteka tranzitni, nelokalni promet),
- o priključku Ceste Ceneta Štuparja na Dunajsko cesto.

Župan MOL je pojasnil:

- Kar zadeva povezovalno cesto med Brnčičevo in Zasavsko cesto, bo februarja 2024 potekal sestanek s pristojnim ministrstvom. Država bo urejala Zasavsko cesto, MOL pa bo uredila pločnike ter povezavo z Brnčičevo. Dogovorjeno je bilo, da se najprej počaka na sestanek z ministrstvom, odločitev o potrebnih ureditvah bo ČS Črnuče prejela naknadno. Seznam zemljišč, ki so ključna za ureditev in je težava v lastništvu, bo OGD MOL poslal na ČS Črnuče, ki bo pomagal pri ureditvi situacije.
- Kar zadeva problematiko dovoza v Dinos na Šlandrovi cesti, se predlaga sankcioniranje mestnega redarstva MOL približno trikrat na teden. Za dolgoročno reševanje problematike se februarja 2024 uredi sestanek z upravo podjetja Dinos, OGD MOL ter ČS Črnuče pri županu.
- Za ureditev prometa na Poti k sejmišču in Soteški poti bo OGD MOL pripravil predlog možne ureditve (ali bo v prihodnje po teh poteh tranzit še potekal, postavitve količkov, grbin, ureditev enosmerne ceste ...) in ga poslal ČS Črnuče. Prav tako bo do poletja 2024 naročil idejni projekt.
- Priključki Ceste Ceneta Štuparja na Dunajsko cesto bodo urejeni, pot bo izvedena in vzpostavljena v prvotno stanje.

Vir: MOL

PROSLAVA PRED KULTURNIM PRAZNIKOM

Elegija svojim rojakom

V Cankarjevem domu je bila 7. februarja državna proslava pred kulturnim praznikom. Predsednik upravnega odbora Prešernovega sklada Jožef Muhovič je v slavnostnem nagovoru opozoril na umetnike, ki so po njegovih besedah z imaginacijo sposobni posvetiti v notranjost stvari, »da lahko odsevu bistvenega z njihovega dna potem sledimo tudi drugi«.

Muhovič je v nagovoru na proslavi, ki je letos, kot kaže, potekala po še veljavnem zakonu o Prešernovi nagradi, uvodoma spomnil, da je Slovenija med redkimi državami, ki so posvetile državni praznik kulturi in umetnosti ter ga poimenovala po svojem največjem pesniku. Letošnji nagrajenci Prešernovega sklada so bili trije moški in pet žensk (dve pesnici, pevka, filmska režiserka in igralka).

V dneh ob kulturnem prazniku so se zvrstile prireditve v čast največjemu slovenskemu pesniku, v njegovem imenu se podeljujejo državna priznanja za umetniške dosežke in recitirajo njegove pesmi. Prešerna obožujemo in slavimo, celo trgujemo z njegovo podobo na kovancih za dva evra, le redko pa ga tudi beremo in še manj prisluhnemo še danes veljavnim sporočilom njegovih pesmi.

Celo mladi, ki bi jim morali biti pesnikova uporniška drža in njegova nenehna razpetost med upom in strahom najbli-

že, dojemajo Prešerna predvsem kot nacionalno pop ikono, ga spoznavajo kot obveznega šolskega avtorja v berilih in skoraj nikoli sami od sebe ne iščejo pesniških biserov njegovih *Poezij*.

Zaključek pesmi *Elegija svojim rojakom* izziva ter sili k razmišljanju in opredeljevanju:

*Kranjc! ti le dobička išeš,
bratov svojih ni ti mar,
kar ti bereš, kar ti pišeš,
more dati gotov dnar!
Kar ni tuje, zaničuješ,
starih šeg se zgublja sled,
pevcov svojih ne spoštuješ,
za dežele čast si led! –*

Prešeren, ki se je tako živo zavzemal za svobodno in samozavestno slovenstvo, bi bil na začetku 21. stoletja, 33 let po osamosvojitvi, resnično zgrožen, da sicer uradno ter z veliko pompa častimo in slavimo njegov spomin, obenem pa slovenske založbe, nekoč zadolžene za duhovni razvoj mlajših in starejših bralcev, iščejo le dobiček na trgu, in da ob državnih praznikih ne izobešamo zastav.

Priredil Žarko Hojnik

BEČIR KEČANOVIČ

S pripadnostjo vrednotam bi bilo treba povečati skupna prizadevanja za preprečevanje nasilja in kriminala v družbi

Bečir Kečanovič, po izobrazbi univerzitetni diplomirani pravnik in magister ustavnega prava, sodeluje tudi v raziskavah, ki zadevajo varnostne probleme v lokalni skupnosti. Pred dnevi je izšel priročnik za posodobitev občinskega programa varnosti, ki je nastal v sodelovanju občine Kočevje z ustanovami, ki tvorno sodelujejo pri preprečevanju nasilja in kriminala v lokalnem okolju.

Gospod Kečanovič, v Črnuškem glasu smo se kar navadili vaše pripravljenosti, da se odzovete s člankom ali pogovorom, tokrat o medvrstniškem in drugem nasilju v družbi.

Ne bom rekel, da sem se z veseljem odzval, saj je problematika nasilja, ki jo tokrat obravnavate, resna in vzbuja skrb. Ni razlogov za veselje niti v vlogi intervjuvanca. Sam nisem strokovnjak za medvrstniško nasilje. Trenutno se ukvarjam z raziskovanjem sistemskih javnovarnostnih izzivov na državni in lokalni ravni. O pripravljenosti, da se odzovem na vaše vabilo, čeprav nisem vaš krajan, pa tole: Črnuški glas seže v deveto vas, tako da rad sodelujem z vami.

Kaj bi za uvod rekli o odnosu družbe in sveta do nasilja nad otroki?

Svetovni misleci, ki so znani po moralnih in verskih naukih o naravi in socialnem razvoju človeške vrste, pravijo, da smo edina razumna bitja na planetu, ki od nekdaj zavestno in ljubeče skrbimo za potomce. Toda ko danes, v 21. stoletju, gledamo, kakšna grozodejstva in zločine proti človečnosti izvajajo celo nad dojenčki in nosečnicami, se mi zdi, da tako krvoločnega pobijanja potomcev lastne vrste ne zmore nobena žival, niti najhujša zver.

Kako je v Sloveniji z varstvom otrokovih pravic?

Otroci v Sloveniji formalno uživajo posebno varstvo in skrb. Če se navežem na temo nasilja, se včasih zdi, da bi se morali bolj pogovarjati o otrokovih dolžnostih. O dolžnostih, da recimo otroci niso nestrpni in nasilni do sošolcev in drugih ljudi. Toda o tem je treba najprej govoriti s starši. Seveda to ni enostavno. Socialne in varnostne razmere se slabšajo, ljudje ne samo pri nas, ampak tudi širše po svetu, izgubljajo nadzor nad lastnim življenjem, vedno manj je staršev, še posebej mladih staršev, ki si lahko privoščijo privilegij brezskrbne-

ŠTEVILKE O OTROCIH IN MLADOSTNIKI, ki trpinčijo, maltretirajo in pretepajo sošolce, so šokantne. Podatki s terena prav tako kažejo, da kot nasilneži nastopajo in sistematično šikanirajo sošolce celo otroci, ki izstopajo kot športniki, so socialno preskrbljeni, toda, kot kaže, popolnoma razpuščeni in brezobzirni.

ga starševstva in posvečanja vzgoji otrok. S tem sva prišla do odgovornosti širše skupnosti in družbenih institucij, ki prav tako imajo določene dolžnosti pri varovanju duševnega in socialnega blagostanja otrok pred nasiljem in drugimi grožnjami.

Odgovor me spominja na lansko odprto pismo šolnikov o duševnih stiskah otrok in učiteljev.

Dejstvo, da je bilo pismo naslovljeno na ministra in ministrici ključnih resorjev vzgoje in izobraževanja, družine in socialnega varstva ter javnega zdravja, samo po sebi kaže, da problemi še zdaleč niso enostavni. Na poslabšanje duševnega zdravja in počutja otrok in mladostnikov v šoli je opozorjeno tudi v mednarodni

študiji, katere rezultate so za Slovenijo konec lanskega leta predstavili v publikaciji Nacionalnega inštituta za javno zdravje (NIJZ). Številke o otrocih in mladostnikih, ki trpinčijo, maltretirajo in pretepajo sošolce, so šokantne.

Podatki s terena prav tako kažejo, da kot nasilneži nastopajo in sistematično šikanirajo sošolce celo otroci, ki izstopajo kot športniki, so socialno preskrbljeni, toda, kot kaže, popolnoma razpuščeni in brezobzirni. Po zgledu tako imenovane elite odraslih, ki brezobzirno tlači »amorfnu gmoto« navadne raje. Namesto da bi bili otroci športniki zgled mladih ambasa-

dorjev miru ter mediatorji medvrstniških sporov, da ne prerastejo v nasilje ali še kaj hujšega, so se v rosnih letih zapisali prevzetnosti in primitivizmu odraslih.

Toda to se nasilnežu slej ko prej vrne in mu kot bumerang prileti nazaj v obraz. Žrtve, nebolgljeni otroci, pa v samoti trpijo. Po šolskih garderobah in sanitarijah se skrivajo pred nasilneži, zapirajo se vase, ker pomoči ni od nikoder. Nekateri prime-ri so se končali celo z nepovratno izgubo komaj rojenega mladega življenja.

Žalostno, kakšna družba smo ravno v odnosu do otrok.

Kot družba se bolj ali manj licemersko zgražamo, ne da bi se vprašali, kaj bi lahko vsi skupaj naredili, da bi bilo teh

INTERVJU

INTERVJU

neznosnih travm za otroke, tako tiste, ki nasilje izvajajo, kot tiste, ki v vlogi žrtev neskončno trpijo, čim manj. Poleg teh se istih problemov psihičnega, pa tudi fizičnega nasilja, otepajo učitelji v svojem delovnem okolju in šolskem prostoru. Razmere je pred leti nazorno opisala izkušena pedagoška veteranka, da je situacija bolj kot v učilnicah neznosna v šolskih zbornicah, kjer se nekateri med seboj niti ne pogovarjajo več.

Strukturno nasilje v šolskem prostoru je torej realna slika vključujočega, varnega in spodbudnega učnega in delovnega okolja v našem šolstvu, na katero

se radi sklicujemo, ko drugi drugim in samim sebi lažemo, kako je v zakonodaji vse to lepo urejeno. Res je, zakonodaji na tem področju v Sloveniji ni kaj očitati. Le nekoga bi morali najti, ki bi bil pripravljen to zakonodajo spoštovati namesto nas.

Nočem biti razsodnik, toda del družbene odgovornosti za slabo stanje v javnem šolstvu je bržkone tudi pri avtorjih omenjenega pisma. Problemi niso od včeraj, tako kot niso od včeraj šola za ravnateljce in druge ustanove na področju šolstva, ki so z zakonom ustanovljene, da prve dvignejo glas pedagoške in

strokovne avtonomije proti spodkopavanju javnega šolstva. Nekateri so to sicer storili, vendar žal prepozno.

Kakšne so rešitve?

Najprej je treba poudariti, da hitre in parcialne rešitve v teh razmerah samo prilivajo olja na ogenj. Če parafraziram rek, ki ga pripisujejo Einsteinu, problemov ni mogoče reševati z miselnostjo, ki jih je desetletja proizvajala. Zato omenjeno pismo šolnikov razumem kot klic k pripadnosti vrednotam skupnosti in opuščanju slabih praks, da ne rečem kriminala in korupcije. S pripadnostjo vrednotam, kar je splošno uveljavljena praksa naprednih organizacij, bi bilo treba povečati skupna prizadevanja v lokalni skupnosti, vzgojno-izobraževalnih zavodih in drugih ustanovah za preprečevanje nasilja in kriminala v družbi.

Spodbudno je, da je temu pristopu, utemeljenemu na pripadnosti vrednotam skupnosti, miru in sožitja, namenjena posebna pozornost v predlogu bodoče kriminalitetne politike 2024–2028. Na strokovnem posvetu, ki ga je letošnjega januarja pripravilo ministrstvo za notranje zadeve, smo se razpravljavci strinjali, da bi se morala za učinkovito preprečevanje nasilja, zlasti nasilja nad otroki, zganiti celotna skupnost.

Nerešeno je vprašanje, kako se tega lotiti. Japonci s svojo vizijo družbe 5.0 pravijo, da oblasti nad življenjskim prostorom in usodo človeštva ni več mogoče zaupati le trgom, kapitalu in politikom. Ljudje morajo prevzeti pobudo za odgovorno upravljanje skupnosti kot svoj dom. Odgovor na vaše vprašanje o rešitvah je torej na dlani. Če že sami nismo, prisluhlimo vsaj pametnim Japoncem.

Za konec bi rad poudaril, da so seveda v Sloveniji nekatere šole lahko zgled pri obvladovanju nasilja v šolskem prostoru. Problemov ne pometejo pod preprogo, temveč jih odprto rešujejo v sodelovanju z občino, lokalnimi ustanovami, policijo in širšo skupnostjo. Ko smo z občino Kočevje izvajali omenjeni projekt za posodobitev občinskega programa varnosti, mi je bilo v veliko zadovoljstvo, da sem lahko sodeloval z vodstvom ene od njihovih šol ter se seznanil z dobro prakso obvladovanja nasilja v šolskem prostoru.

Žarko Hojnik

OBČINA KOČEVJE

»LEAVE NO ONE BEHIND«

*Nikogar ne bomo pustili samega, da je onemogočen v mirnem sobivanju
in varnem uživanju svojih temeljnih pravic*

BEČIR KEČANOVIČ

OBČINSKI PROGRAM VARNOSTI

HORIZONTALNI MEHANIZEM

VKLJUČUJOČE IN VARNE DRUŽBE

PRIROČNIK

Ljubljana, marec 2024

INŽENIRKA LETA 2023

Vsaka ima krila, samo poleteti mora

Na svečani razglasitvi v Linhartovi dvorani Cankarjevega doma je naziv inženirke leta 2023 prejela Ljupka Vrteva, magistrica inženirka strojništva ter razvojna inženirka za področje ogrevanja, prezračevanja in hlajenja stavb ter vodja projekta sončne elektrarne v družbi Petrol. Nominiranke je na tokratnem šestem izboru *Inženirka leta* nagovoril minister za visoko šolstvo, znanost in inovacije Igor Papič.

Ljupka Vrteva je že kot otrok veliko ustvarjala, predvsem pa je svojo domišljijo hotela pretvoriti v nekaj, kar je vidno in otipljivo, so o prejemnici nagrade zapisali organizatorji. Sama pravi, da jo je prav domišljija popeljala na inženirsko pot.

Po končani srednji šoli v Makedoniji je končala dodiplomski in magistrski študij na Fakulteti za strojništvo Univerze v Ljubljani, leta 2019 pa je na Institutu Jožef Stefan opravila še mednarodni izobraževalni program *Evropski energetski menedžer* (Eurem). Razvila je edinstven računalniški program na področju mehanskega prezračevanja stavbe, zdaj pa se ukvarja s projektira-

njem novih, učinkovitejših energetskih sistemov.

Nagrado je podelila lanska prejemnica naziva Rosana Kolar, diplomirana inženirka strojništva in letalska mehaničarka v podjetju Adria Tehnika. Po njenih besedah imajo ženske v inženirskih poklicih pomembno vlogo, saj z drugačnim načinom razmišljanja opazno prispevajo k reševanju nalog.

Minister za visoko šolstvo, znanost in inovacije Igor Papič je poudaril, da je predvsem mlada dekleta treba spodbujati k inženirskim poklicem. »Še vedno imamo manjši delež vpisanih deklet na področju naravoslovja in tehnike ter višji odstotek na področju družboslovja in humanistike,« je dejal.

Udeležence slavnostne podelitve je nagovorila tudi lastnica in direktorica družinskega podjetja Medex, diplomirana inženirka elektrotehnike Aleša Mižigoj. V imenu predsednice Republike Slovenije, častne pokroviteljice izbora *Inženirka leta*, se je dogodka udeležila tudi njena svetovalka za človekovo varnost Tatjana Bobnar.

Tjaša Toni Skubic

MOČ KULTURE

Po Prešernovih stopinjah

Proslavljanje kulturnega praznika ima v našem kraju dolgo tradicijo. Svojčas, nekje na začetku tega stoletja, so ljubiteljska kulturna društva v Ljubljani, čeprav je prav prestolnica kraj, v katerem se zgodi tudi vsakoletna državna proslava, začela zanimivo akcijo *Po Prešernovih stopinjah*, s katero so se teden dni pred 8. februarjem pevci številnih zborov spomnili našega pesniškega genija s pesmimi ter jih zapeli na krajih, tesno povezanih z njim.

V začetku februarja so oživelni mnogi kraji, kot so denimo Trnovska cerkev, v kateri je Prešeren spoznal Primičevo Julijo, Wolfova ulica, kjer je stanovala njegova muza, nabrežji Ljublanice, kraji pesnikovih sprehodov in navdihov ter še mnogi drugi mestni kotički, ki jim je Prešeren vdihnil poseben značaj. Vse to se je ob prelomu stoletja, v osamosvojeni državi, združilo s projekti, ki so jih izvajali poklicni umetniki, v pravo kulturno gibanje, ki nam je še danes v ponos in čast ter na sodoben način opominja na pomembno vlogo kulture v zgodovini in delovanju naše države.

ŽIVAHNA KULTURNA DEJAVNOST

Čeravno pevci ljubljanskih pevskih zborov po Prešernovih stopinjah ne hodimo več tako vneto, kot s(m)o to delali pred dvema desetletjema, je tradicija proslavljanja tega praznika vsaj na Črnučah ostala tako rekoč neokrnjena. Ljubiteljska kulturna dejavnost na Črnučah je primerjalno z drugimi ljubljanskimi četrtmi med najživahnejšimi, in prav je, da je tako, da je Prešeren med nami še vedno živ tako kot nekdanj.

Na Črnučah kljub sodobnemu času, ki ljudem nalaga veliko vsakdanjih obremenitev, naj gre za delovne obveznosti, skrb za otroke in družino ali kopicu drugih stvari, ki jih prinese življenje, nismo pozabili na primarno kulturo, ki nas povezuje in nam lepša vsakdan. Verjameva, da mnogi niso ravno navdušeni nad tem, da na Črnučah marsikaj ne deluje tako, kot bi si želeli, in da smo jezni, ker se nam zdi, da bi večino teh težav lahko hitro odpravili. Toda na drugi strani v našem kraju vendarle še lahko prepoznamo obrise človeške skupnosti, ki jo je ustvarila dolga socialna in kulturna tradicija, ki vsaj v osnovi ohranja kar solidno organiziranost tega našega ljubljanskega predmestja, ki je kljub oddaljenosti od središča ohranilo velik del samostojnega načina življenja in medsebojnega komuniciranja.

Čeprav se Črnuče hitro večajo, kar marsikje zahteva poseg v naravni prostor in povzroča vsakovrstne zagate, od prometnih do tistih, ki jih imenujemo sindrom spalnega naselja, tako značilen za hitro rastoč kraj, ko so tudi medsebojne človeške povezave vse bolj formalne in površne, obraz našega kraja vendarle ni izgubljen.

Nedaleč od nas namreč stoji ena od najboljših ljubljanskih osnovnih šol, iz katere prihajajo generacije mladih ljudi, ki imajo Črnuče radi in v njih radi živijo. Na Črnučah deluje kar nekaj koristnih in prijetnih nevladnih organizacij, ki po najboljših močeh skrbijo ne le za člane, temveč tudi za počutje širše skupnosti.

FOTO KUD ČRNUČE

Ne smemo spregledati odličnega delovanja gasilskih društev, ki združujejo dobršen del starejših in mlajših krajanov, omeniti je treba delovanje kompaktno cerkvene skupnosti in izpostav humanitarnih organizacij, ki že dolgo dobro delujejo, pa tudi upokojenskih združenj in borčevske organizacije ne smemo spregledati. Zelo pomembno je, da ima vsakdo možnost, da se pridruži eni ali drugi skupnosti, v kateri lahko zadovolji svoje interese, če se le potruji.

DRUŽABNO SREDIŠČE

Slovesnost se dogaja v našem kulturnem domu, ki je že vsa leta središče in nekakšen svetilnik tega kraja. Vesela sva, da ob številnih društvih, denimo planincih in športnikih, temu kraju določajo ton predvsem kulturna društva. Tukaj deluje in vadi kar nekaj skupin, ki svojega odtisa ne puščajo le na Črnučah, ampak tudi širše. Poleg petih sekcij najstarejšega društva, KUD Svoboda Črnuče, tukaj vadijo in nastopajo folkloristi skupine Cof, Ansambel ljubljanskih mažoret, pevski zbor Plamen, sekcije Medžimurskega kulturno-umetniškega društva Ivan Car, kar dodatno govori o vključevalnosti Črnuč, ki sega tudi v prostor sosednje države, društvo Mik z vokalno skupino Oktetek, stalni gostji kulturnih dogodkov sta tudi črnuški skupini Deseti brat in Domen. Če temu prištejemo še dobro delujočo knjižnico, črnuški oddelek mladinskega centra Mladi zmaji ter oddelek Glasbene šole Franca Šturma, lahko govorimo o družabnem središču, ki mu v ljubljanskih primerljivih okoljih skorajda ni para.

Vse to je torej krajevna kultura. Ne bova zapisala, da je to idealen odtis srečnega kraja, ker veva, da mu do tega vendarle še precej manjka, bova pa dodala, da smo na to lahko vsi zares ponosni.

Zapiševa lahko še, da je po svoje to tudi Prešeren, ki živi v nas in nas diskretno opozarja, da je življenje za kulturo in skrb za ljudi okrog nas vendarle še vedno edini recept, s katerim lahko dostojno in ponosno živi vsaka prava človeška skupnost.
Helena Lampe, Jože Osterman

V SPOMIN

Jurij Souček (1929–2024)

Poslovil se je Jurij Souček, častni meščan Ljubljane, veliki gledališki umetnik ter eden od bolj prepoznavnih glasov risank in pravljic, s katerimi so odraščale generacije otrok. Jurij Souček je naziv častnega meščana Ljubljane prejel 9. maja 2022. Kot častni meščan je zbrano občestvo opomnil, da bi imel 10. maja rojstni dan Ivan Cankar. Souček ga je citiral z mislimi o moči slovenskega naroda, ki je 1500 let trpel, a ni izkrvavel.

Županu Zoranu Jankoviču je Souček namenil Cankarjeve besede romarja, ki ugotavlja, da so večja in lepša mesta na svetu, a vendar Ljubljani na svetu ni enakega. V obrazložitvi priznanja so na občini zapisali, da je Jurij Souček že kot študent jasno in na glas zagovarjal stališče, da je umetnost individualna in ne kolektivna, »kar v obdobju socrealizma ni bilo prav primerno«. Označili so ga za pionirja in nosilni steber slovenskega sodobnega gledališča.

Bil je dramski igralec, občasno tudi režiser, stalni član ljubljanske Drame od sezone 1953/54 do upokojitve 1993. Neizmerno velik in dragocen je opus pri sinhronizaciji risank na Televiziji Slovenija, nepozabne so otroške predstave na ljubljanskem gradu, pri katerih sta sodelovala z igralcem in režiserjem Robertom Waltlom. V Drami je odigral več kot 150 vlog in režiral več kot deset vznemirljivih del.

S stereotipi in institucionalno tradicionalno rutino se ni mogel strinjati niti kasneje in ne ostajati pri njej. Imel je še 600 nastopov v radijskih igrah in še dvakrat več upodobitev junakov pri sinhronizaciji risank. Posnel je tudi veliko songov za odrasle in še več za otroke. Prvi in dokončni preboj njegovega načina, njegove moderne igre, je bil Kreon v Smoletovi *Antigoni* na Odru 57, kjer mu je uspelo »govoriti misel«.

Tu se je napovedala njegova gledališka usoda s sinhroniciteto stavka, ki ga v igri izreče Antigona: »Človek je to, kar je v življenju počel.« Igral je tudi v gledališču Ad hoc Drage Ahačič in ustanavljal svoje gledališke skupine; s

skupino »312-860« so uprizorili Gantarjev prevod Ajshilovega *Vklenjenega Prometeja*. V gledališču Stranski vhod je nastala znamenita predstava Darijana Božiča *Jago*, ki jo je Souček režiral. Je pionir in nosilni steber slovenskega sodobnega gledališča.

Na slovenske odre ni prinašal samo svojih izjemnih igralskih umetnin, vlagal je tudi neizmerno organizacijsko energijo, da je v Drami ustanovil Levi oder in Malo dramo, kjer je uprizoril avtorje, kot so Fernando Arrabal in Eugène Ionesco, Roland Dubillard in Bernard Da Costa.

Nagovarjal je tudi prevajalce, sodeloval s slikarji, kiparji in Vinkom Globokarjem na *Mednarodnem glasbenem bienalu* v Zagrebu s sodobnim glasbenim gledališčem. Njegovo delo v gledališču in za gledališče je dejansko temeljno za razumevanje in spoznavanje celotnega zgodovinskega obdobja, ki ga je Souček pomembno zaznamoval. Že v nekdanji Jugoslaviji je za svoje vloge prejel več pomembnih nagrad (npr. zlati lovorjev venec). Leta 1994 je prejel Borštnikov prstan in leta 2018 Ježkovo nagrado za življenjsko delo.
Ž. H.

NARAVA

Ugrizi klopov: kako se zaščititi

Klopi so zdaj aktivni vse leto, ker so jim zmerne temperature naklonjene. Krvosesi niso brez nevarnosti, saj lahko med drugim prenašajo klopni meningoencefalitis (KME). Letos bi lahko bilo klopov veliko.

Nalezljiva bolezen borelijoza in klopni meningoencefalitis sta med najpogostejšimi boleznimi, ki jih prenašajo klopi. Lymsko boreliozo povzročajo bakterije borelije. KME je virusna bolezen, ki lahko med drugim povzroči meningitis. Klopni meningoencefalitis je vnetje možganov in možganskih ovojnic, ki ga povzročajo virusi. Zanj so značilni gripi podobni simptomi, kot so vročina, glavoboli in bolečine v telesu. Mnogi oboleli simptomov ne povezujejo z ugrizom klopa in si jih razlagajo kot prehlad.

Pri večini prizadetih simptomi izzvenijo v nekaj dneh. Le pri nekaterih se po približno tednu dni pojavi vnetje možganov in možganskih ovojnic. Posledice so lahko vročina, slabost in odpoved živčnega sistema. V nekaj primerih lahko KME povzroči sekundarno škodo tudi po uspešnem zdravljenju. Medicina je le delno opremljena za boj proti obema boleznima, ki ju povzroči ugriz klopa: pri KME ne pomaga nobeno zdravilo, ko bolezen izbruhne. Vendar obstaja cepljenje, ki lahko pomaga zmanjšati nevarnost nastanka KME po ugrizu klopa. Pri lymski borelijozi je ravno nasprotno: bolezen je mogoče zlahka zdraviti z antibiotiki.

ODZIVAJO SE NA GIBANJE, TOPLOTO IN VONJ

Če želite preprečiti ugrize klopov, se jim čim bolj izogibajte. Če je le mogoče, ne stojte v visoki travi ali podrasti. Klopi se v gozdnem listju še posebej dobro počutijo, saj so tudi pozimi temperature zmerne in vlažnost velika. Globoko v gozdu, stran od utrjenih poti, je vedno večja nevarnost za klope. Klopi radi iščejo gostitelje tudi na nepokošenih travnikih, ob poteh ali ob reki. Pri iskanju gostitelja se odzivajo na tri dražljaje:

gibanje, toploto in vonj. Tudi oblačila vas lahko zaščitijo pred klopi: oblecite zaprta oblačila z dolgimi rokavi in dolge hlače, nogavice pa potegnite čez hlačnice. Klopi se ne povzpnejo višje od 1,50 metra in se zato raje oprimejo hlačnic. Tudi gumijasti škornji lahko pomagajo, da klopom otežimo dostop do kože.

Prehitite klope s svetlimi oblačili! Klopi so lažje vidni na svetlih oblačilih. Če ga opazite pravočasno, ga lahko celo odstranite, preden ugrizne. Klopi so majhni in se plazijo po telesu in oblačil-

lih, da bi našli primerno mesto vboda za sesanje krvi. Najraje imajo tanke in tople predele kože. Zato skrbno preverite, ali imate klopa na zadnji strani kolen, trebuhu, prsih in mednožju. Pri otrocih so pogosto prizadeti tudi glava, lasišče in vrat.

Kaj storiti? Kljub previdnosti se ugrizu klopa ne moremo povsem izogniti. Poleg naštetih ukrepov je ena od možnih preventivnih metod cepljenje, ki lahko pomaga zmanjšati nevarnost KME. Previdni morajo biti zlasti ljudje, ki živijo na območju nevarnosti KME. Pri lymski borelijozi je po ugrizu klopa še vedno kratko obdobje zaščite: povzročitelj potrebuje najmanj dvanajst ur, da se

prenese v človeški organizem. Hitra odstranitev klopa lahko pomaga preprečiti ta patogen.

PRAKTIČNI NASVETI ZA ZAŠČITO PRED KLOPI

Zanesljive zaščite pred klopi ni. Najbolj je, da vas ne ugrizne. Nevarnost lahko občutno zmanjšate z nekaj preprostimi nasveti.

Izogibajte se visoki travi in rastlinju ob robu poti. Nosite zaprta oblačila. Svetla oblačila vam pomagajo zgodaj odkriti klope. Klopi prežijo v podrasti – zato čez hlačnice obujte nogavice! Uporabljajte repelent proti klopom. Preglejte si celotno telo in oblačila.

NARAVNA ZDRAVILA PROTI KLOPOM

Ni jasno, ali domača zdravila proti klopom pomagajo. Je pa na različnih spletnih forumih ali na družbenih omrežjih živahna izmenjava mnenj o učinkovitosti olja črne kumine, kokosovega olja in drugih domačih zdravil proti klopom.

Otroci imajo znatno več možnosti, da jih ugriznejo klopi, vendar niso izpostavljeni večji nevarnosti, da se po ugrizu okužijo s KME ali borelijozo. Poleti se radi potikajo po travnikih in gozdovih ter si na vrtu gradijo drevesne hišice. Tudi igrišča niso nujno brez klopov, še posebej, če so blizu narave. Ni presenetljivo, da ima sorazmerno veliko otrok borelijska protitelesa v krvi.

Pred klopi zaščitite tudi hišne ljubljence. Pse in mačke je treba po sprehodih na prostem vedno temeljito pregledati in klope čim prej odstraniti. V ta namen so na voljo posebne pinčete in kavli. Lekarne ponujajo tudi tako imenovane pripravke »spot-on«, ki preprečujejo okužbo s paraziti. Ovratnice za klope pogosto vsebujejo strupeno sestavino permetrin. Primerne so za pse, nevarne pa za mačke, ker nimajo encima za razgradnjo te učinkovine.

Uredništvo

FOTO PIXABAY

PGD ČRNUČE

Letna konferenca

FOTOGRAFIJA LUKA BRATUŠ

Sedemindvajsetega januarja 2024 so črnuški gasilci izvedli običajno letno konferenco PGD Črnuče, na katero so bili vabljeni predstavniki občine Ljubljana, GZ Ljubljana, GB Ljubljana, predstavniki društev sektorja in pobratenega društva PGD Zaplana ter člani, mladinci in veterani društva.

Udeležba članov, ki jim pripada dolžnost sklepanja na podlagi glasovanja, je bila približno 70-odstotna, dvorana je bila polna do zadnjega kotička. Delovno predsedstvo je vodilo konferenco (razlika med občnim zborom in konferenco je v tem, da na konferenci ni volitev organov društva) in od odgovornih so bila podana izčrpna poročila o delu na posameznih področjih: operativa, organizacijska dejavnost, investicijska dejavnost – novo vozilo tatra –, izobraževanje, sodelovanje z vsemi mogočimi drugimi institucijami (šole, vrtci, četrtna skupnost, cerkev, pobrateno društvo), izvedba strokovnega izleta

za člane, pregled hidrantnega omrežja, ne nazadnje tudi vsak torek društveni večer kot tehnična obdelava opreme, kar lahko mimoidoči krajanji vidijo pred gasilskim domom.

Če bi zajeli še področje intervencij v letu 2023, to skupno zneso kar 53 zadev, ki so trajale od nekaj ur do 12-urnih intervencij pri poplavih v Nazarjah in na Ljubnem. Tudi vse druge naravne nesreče na območju Ljubljane so bile izvajane v okviru javne gasilske službe, kot jih nalaga dejavnost v okviru programov zaščite in reševanja. Zato se gasilci velikokrat odpeljejo s sirenami na druga območja Ljubljane ali na dežurstvo v GB Ljubljana, kadar je večja intervencija v drugih ljubljanskih sektorjih.

MLADINA V SREDIŠČU POZORNOSTI

Veliko pohval udeležencev konference je bilo namenjenih dobri obravnavi mladine in programom stalnega izobraževa-

nja, ki ga v društvu izvajajo nenehno, po najboljših močeh in z največjo možno udeležbo. Mladina v društvu je vseskozi v središču pozornosti, saj časi niso najbolj naklonjeni temu, različni izzivi s področja športa ali kakšne zanimivejše obravnave mladino dokaj hitro preamijo, v gasilstvu pa jih čakajo fizični napor, odgovornost, nenehno izobraževanje na različnih specialnih področjih itd. Napor mlade bolj ali manj odbija, zato je treba takemu angažmaju posvetiti še aktivnejšo vlogo. Meddruštvena izobraževanja na področju operative, taktike in nadgrajevanja kombinacij dejavnosti so namenjena društvom iz ČS Črnuče, kar so Podgorica – Šentjakob, Nadgorica in Črnuče, pa tudi PIGD Belinka, včasih celo Trzin in Zaplana, nekoliko manj drugi sestavi soseščine za Bežigradom.

Dela je resnično za vse leto in kot kaže, so bili uspehi povsod zelo zadovoljivi. Nabava novega vozila tatra je seveda zahtevala nekaj težjih angažmajev, da je projekt izpadel v zeleni verziji, in društvo je kar za nekaj let pridobilo sodobno sredstvo v svoj voznik park.

FINANCE NISO NA PRVEM MESTU

S finančnim stanjem so v društvu videti zadovoljni, sredstva od sponzorjev, najemnin, donacij, odstotek iz namenskih sredstev dohodnin občanov in prispevki krajanov Črnuč za koledarje zagotavljajo nemoteno delo društva in ta skrb že dalj časa ni na prvem mestu v društvu.

Prisotni gostje na konferenci so prinesli pozdrave, pohvale, priporočila, odnesli pa izkušnje, dobre projekte, predvsem pa veliko želja po izobraževanju in veliko manj intervencij, ki so čedalje bolj zahtevne.

Tega jim želim tudi sam. Pred 62 leti sem postal najprej mladinec, potem pa predsednik in poveljnik društva do leta 1998, ko sem bil izvoljen za poveljnika Gasilske zveze Ljubljana.

Vsem želim uspešno delo še naprej. Vesel sem uspehov, ki smo jim tlakovali pot tudi veterani društva.

Peter Bernik

POLICIJSKO POROČILO

(Ne)varno življenje na Črnučah

V policijskem okolišu Črnuče smo lani obravnavali 255 kaznivih dejanj (leta 2022 pa 259), kar je približno enako število. Prevladujejo kazniva dejanja zoper premoženje, povečano je število obravnavanih vlomov oziroma velikih tatvin ter goljufij, nekaj manj je tatvin. (Celotno poročilo za leto 2023 je bilo 14. februarja 2024 predstavljeno na seji sveta ČS Črnuče.)

Na področju ohranjanja javnega reda in miru ter zagotavljanja splošne varnosti ljudi in premoženja smo lani obravnavali nekaj manj kršitev zoper javni red (32) kot leta 2022 (40). Največ je bilo ugotovljenih kršitev zakona o varstvu javnega reda in miru (25 od 36 kršitev) ter zakona o proizvodnji in prometu s prepovedanimi drogami (6 od 9).

Na področju zagotavljanja varnosti cestnega prometa smo izvedli več poostrenih nadzorov s poudarkom na ugotavljanju kršitev, ki so najpogostejši vzrok za prometne nesreče ter druge hujše kršitve cestnoprometnih predpisov. V primerjavi z letom 2022 (860) smo lani (1053) zaznali več kršitev. Izstopata prevelika hitrost (703) in vožnja pod vplivom alkohola (34). Število obravnavanih prometnih nesreč (59) je skoraj enako

kot leta 2022 (60). Posledice prometnih nesreč so v večini primerov (40) materialna škoda, v 14 primerih so bile posledice lažje telesne poškodbe, v petih primerih pa hude telesne poškodbe. Najpogostejša vzroka za prometne nesreče sta neprilagojena hitrost in premajhna varnostna razdalja.

Policijsko delo v skupnosti v policijskem okolišu Črnuče je usmerjeno predvsem v obe osnovni šoli, v katerih izvajamo projekt *Policist Leon svetuje* (razdeljevanje preventivnega gradiva, delovnih zvezkov, priznanj in zahval). Za učence od 4. do 9. razreda smo izvedli predavanja o varnosti v cestnem prometu, s poudarkom na zaščiti najranljivejših udeležencev, pešcev in kolesarjev. Prav tako smo v predprazničnem času opozarjali na nevarnosti uporabe pirotehničnih izdelkov. Ob rednem delu sodelujemo z občani ter se odzivamo na njihove pobude in predloge za izboljšanje varnosti in reševanja varnostnih problemov. Sodelujemo s predstavniki lokalnih skupnosti, vzgojno-izobraževalnih ustanov, društev in drugimi zainteresiranimi skupinami ter posamezniki.

Jure Rejec, Policijska postaja Bežigrad

VABILO NA ČISTILNO AKCIJO

Kdaj: v soboto, 6. aprila 2024,

ob 9. uri

Kje: pred kulturnim domom

Kaj: čiščenje Črnuč

Kako: primerno oblečeni in obuti

Čakajo me: rokavice, vreče, malica

Četrta skupnost
Črnuče

Mestna občina
Ljubljana

LIDL SPEKTRA

LIDLOVA 68. TRGOVINA V SLOVENIJI IN 13. V PRESTOLNICI

V pritličju najvišje stanovanjske stolpnice pri nas je 15. februarja zaživela Lidlova 68. trgovina v Sloveniji. Trgovina Lidl Spektra v ljubljanski Šiški je Lidlova četrta tako imenovana mestna trgovina v glavnem mestu in skupno 13. v prestolnici. Ob odprtju nove trgovine so v okviru trajnostne pobude *Ustvarimo boljši svet* podprli organizacijo iz lokalnega okolja; donacijo v vrednosti 1000 evrov so namenili Centru Sonček Ljubljana Šiška.

Trgovina Lidl Spektra ima en vhod, do katerega je mogoče dostopati z dveh strani: iz pritličja z Rakuševе ulice in iz garaže z dvigalom. Šest samopostrežnih blagajn omogoča še bolj hitro in enostavno nakupovanje, prilagojeno sodobnemu kupcu. Za Lidlove kupce je na voljo brezplačno parkiranje: 81 parkirnih mest v garaži in 22 pred trgovino.

Metka Šilar Šturm, Lidl

VARNOST NA CESTAH

Strpno in odgovorno v prometu

Agencija za varnost prometa objavlja uradne podatke o stanju prometne varnosti za lansko leto. Policisti so na slovenskih cestah lani obravnavali 19.780 prometnih nesreč oz. 6 odstotkov več kot leto prej. Za pol odstotka se je zvišalo število prometnih nesreč s telesnimi poškodbami in smrtjo. Lani je na slovenskih cestah umrlo 82 udeležencev cestnega prometa oz. trije manj kot predlanskim (znižanje za 4 odstotke). Število umrlih v lanskih prometnih nesrečah je drugo najnižje, odkar spremljajo uradno statistiko prometnih nesreč. Število hudo telesno poškodovanih se je v primerjavi z letom prej znižalo za 4 odstotke – hudo telesno poškodovanih je bilo 829 ljudi. Lažje telesno poškodovanih v primerjavi z letom pred tem je bilo odstotek manj oziroma 6391 ljudi.

Simona Felser, direktorica agencije za varnost prometa, je ob objavi uradnih podatkov za lansko leto izpostavila: »Agencija za varnost prometa je ob izteku leta 2023 z velikim veseljem pozdravila dejstvo, da je bila v državnem zboru sprejeta resolucija o nacionalnem programu varnosti cestnega prometa za obdobje od leta 2023 do 2030 brez glasu proti. Pomembno je, da je dokument nastal s sodelovanjem vseh ključnih deležnikov in nosilcev nalog s področja prometne varnosti. Tako resolucija, ki je strateški dokument, določa korake, ki jih moramo narediti, da bo udeležba v cestnem prometu še varnejša za vse. V minulem letu smo v tesnem sodelovanju s Policijo in drugimi deležniki prometne varnosti izvedli 20 nacionalnih preventivnih akcij ter številne spremljevalne dejavnosti. Te bodo še naprej usmerjene v ozaveščanje, katerega cilja sta sprememba vedenja in dvig vozniške kulture na naših cestah. Ker je v prometu dovolj že trenutek nepozornosti, k strpnemu in odgovornemu ravnanju pozivamo vse udeležence v prometu, da bo vsakomur omogočeno priti na cilj varno in srečno.«

MANJ UMRlih MED NAJBOLJ IZPOSTAVLJENIMI UDELEŽENCI CESTNEGA PROMETA

Lani smo že drugo leto zapored zaznali manj umrlih voznikov enoslednih motornih vozil. Manj umrlih je bilo tudi pri voznikih e-skirojev, saj ni bilo smrtnih žrtev, leta 2022 pa sta umrla dva človeka. Zmanjšanje smrtnosti v primerjavi z letom 2022 smo zaznali pri pešcih in kolesarjih, povečanje pa pri voznikih osebnih avtomobilov in potnikih. Lani je na slovenskih cestah umrlo največ voznikov osebnih avtomobilov, in sicer 28 oz. 7 več kot leta 2022, tj. 33 odstotkov več. Več umrlih smo zaznali še pri potnikih, saj jih je lani umrlo 8 več kot leta 2022 oz. kar 89 odstotkov več.

Skupno število umrlih ranljivih udeležencev cestnega prometa (vozniki enoslednih vozil in trikoles, pešci, kolesarji in e-kolesarji, vozniki e-skirojev itd.) je lani znašalo 32 (leta 2022 pa 46) oz. 39 odstotkov umrlih, znižalo se je za 15 odstotkov v primerjavi z letom prej.

V zadnjem triletnem obdobju je bilo največ hudo telesno poškodovanih udeležencev med kolesarji. Lani se je hudo telesno poškodovalo 236 kolesarjev oz. odstotek manj kot

FOTO PIXABAY

predlanskim. Delež hudo telesno poškodovanih kolesarjev je enak kot leta 2022, in sicer 28-odstotni. Število hudo telesno poškodovanih voznikov enoslednih motornih vozil je ostalo enako kot leta 2022 – 198. Delež se je nekoliko povečal in znaša 24 odstotkov lani (23 odstotkov predlanskim). Zmanjšanje poškodb smo zaznali tudi pri potnikih, saj se je število hudo telesno poškodovanih potnikov znižalo za dobro petino, na 85 (107 leta 2022), in pri pešcih za 8 odstotkov, na 85 (92 leta 2022). Število hudo telesno poškodovanih voznikov osebnih avtomobilov se je zvišalo za 6 odstotkov, na 143.

Največ prometnih nesreč so lani povzročili najstarejši udeleženci (najmanj 65 let), in sicer 2729 (2536 leta 2022). Sledi starostna skupina med 35. in 44. letom – 2700 povzročenih prometnih nesreč (2704 leta 2022). Največ udeležencev je umrlo v prometnih nesrečah, ki so jih povzročili vozniki, stari več kot 64 let – 20 umrlih (27 leta 2022). Sledi starostna skupina od 45 do 54 let – 16 umrlih (17 leta 2022).

V zadnjih petih letih so vozniki osebnih avtomobilov najpogostejši povzročitelji prometnih nesreč s smrtjo udeležencev – lani je v prometnih nesrečah, ki so jih povzročili vozniki osebnih avtomobilov, umrlo 46 udeležencev oziroma 57 odstotkov umrlih. Delež umrlih v prometnih nesrečah, ki jih je povzročil voznik osebnega avtomobila, je bil v zadnjem petletnem obdobju 55,4-odstotni.

Agencija za varnost prometa

TUJERODNE INVAZIVNE RASTILNE

Ambrozija in japonski dresnik? Ne, hvala!

V javnem zavodu Krajinski park Ljubljansko barje smo se nedavno razveselili nove pridobitve, naprave za uničevanje tujerodnih invazivnih rastlin, imenovane *RootWave Pro*. Ta s pomočjo električnega toka povzroči segrevanje in uničenje izbrane rastline, vključno z njenimi podzemnimi deli. Rastlin in živali, ki so v njeni okolici, pri tem ne poškoduje. Pri večjih rastlinah z bogatim koreninskim sistemom je treba za popolno odstranitev postopek večkrat ponoviti.

Z novo napravo bomo kot zgled drugim organizacijam in sodelujočim prvi v Sloveniji na zavarovanem območju na sonaraven način preprečevali in obvladovali širjenje tujerodnih vrst dresnika, med katerimi je najbolj znan japonski dresnik. V Sloveniji sta prisotni še dve podobni vrsti, sahalinski in češki dresnik.

Ambrozija FOTO KRZYSZTOF ZIARNEK/WIKIMEDIA COMMONS

DRESNIK OBRAŠČA BREŽINE REK IN POTOKOV

Japonski dresnik je uvrščen med sto najbolj invazivnih rastlin na svetu. Votla stebela vsako leto poženejo iz podzemnih korenin dva do tri metre visoko. Jeseni nadzemni deli odmrejo, podzemne korenike, ki lahko segajo tudi več metrov v globino, pa prezimijo. Ker se koščki korenin in spodnji deli stebel ukoreninjajo, se rastlina uspešno širi. Dresnik najpogosteje obrašča brežine rek in potokov, njegove goste sestoje lahko opazimo tudi ob cestnih robovih, železniških nasipih in ob robu gozda. Njegovo odstranjevanje je težavno in dolgotrajno.

Malde rastline in manjše sestoje lahko izkopljeemo s podzemnimi deli vred. Razrast velikih sestojev običajno omejujemo z redno košnjo. Uporaba herbicidov lahko pripomore k omejevanju japonskega dresnika, a je zaradi njegove razširjenosti ob vodotokih omejena.

Na Ljubljanskem barju se spoprijemamo s prisotnostjo številnih invazivnih tujerodnih vrst. Obnova površin, na katerih se razraščajo, zahteva veliko znanja in vztrajnosti. Javni zavod Krajinski park Ljubljansko barje je kot upravljavec zavarovanega območja v zadnjih letih pridobil v upravljanje približno 200 hektarov zemljišč, ki za vzdrževanje in izboljšanje habitatov zahtevajo raznolike pristope.

Veselimo se pomladi, ko bomo lahko novo orodje uporabili tudi v praksi. Hkrati prosimo obiskovalce in lokalne prebivalce Ljubljanskega barja, da na zemljiščih, na katerih bo potekalo odstranjevanje tujerodnih invazivnih rastlin, upoštevajo opozorilne oznake in tako poskrbijo za lastno varnost.

»Električni tok steče po rastlini, uniči celice in rastlina propade. Rastlin in živali v okolici ne poškoduje. Pri večjih rastlinah z bogatim koreninskim sistemom je treba za popolno odstranitev nezaželene rastline postopek večkrat ponoviti. Za zdaj je to najučinkovitejša metoda omejevanja. Je neinvazivna, brez uporabe kemičnih sredstev, brez posegov v okolje, ker na ta način lahko tarčno zaviramo rastlino.«

ZATIRANJE AMBROZIJ JE SMISELNO PRED CVETENJEM

V upravi za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin opozarjajo na obvezno zatiranje pelinolistne ambrozije. Skladno s predpisi so lastniki zemljišč dolžni sami odstranjevati ambrozijo tako na kmetijskih kot na nekmetijskih zemljiščih. Pelinolistna ambrozija in druge sorodne neofitne vrste spadajo med škodljive rastline, ki pomenijo težave za kmetijstvo in zdravje ljudi. Mehansko zatiranje ambrozije je po večini neuspešno.

Zatiranje ambrozije je smiselno in uspešno pred cvetenjem, ki ga preprečimo z redno košnjo ali mehanskim odstranjevanjem. Sicer pa pride v poštev uničevanje s herbicidom, na žitnih njivah na primer po žetvi. Kdo sploh zatira ambrozijo na javnih površinah, je mogoče samo ugibati. Pokosijo jo, skupaj z drugimi rastlinami, le ob cestah. Iz tega je mogoče sklepati, da je boj z ambrozijo verjetno izgubljen.

Vir: Javni zavod Krajinski park Ljubljansko barje

PRETOK INFORMACIJ V PODJETJU

VETO SE SLIŠI NAKROG

V Vetu vsak dan brbota od življenja. Monterji in serviserji se izmenjujejo pri nakupih v maloprodaji ali srečujejo na tehničnem oddelku, kjer hišni svetovalci pomagajo reševati zagonečne probleme s terena. Z leti smo dobili bogate izkušnje, ki jih delimo z obiskovalci v vseh kottičkih podjetja.

Od jutra do večera je živahno tudi v skladišču: tam zbirajo naročila, prihajajo tovornjaki, pripravljajo blago, ki ga dnevno razpošiljajo uporabnikom in trgovcem po Sloveniji. Tu so še obiskovalci, ki pridejo v trgovino po material za manjša hišna popravila na vodovodnih inštalacijah, doma v kopalnici, na kuhinjski armaturi ali bojlerju.

Veliko se jih oglasi, ker si želijo svetovanje o optimalnem sistemu ogrevanja ali hlajenja iz prve roke ... Življenje v Vetu zamre šele, ko se pozno popoldne ugasnejo luči v trgovini. In naslednji dan se zgodba ponovi.

Tako kot prihajajo in odhajajo ljudje, tako se pretakajo informacije. Da bi jih ujeli in svoje poslovne partnerje ter kupce opozorili nanje, se je pred leti porodila ideja, da bi znotraj

podjetja nastalo glasilo, ki bo ozaveščalo o vsem, kar Veto je: o prodajnih programih, o nasvetih za obrtnika in končnega kupca, o zgodbah s terena ter o vseh vrednotah, ki jih kot podjetje želimo širiti naprej.

Ker je Veto del velike skupine podjetij in je združen s sočlani v skupini Veto Group, je glasilo skupni imenovalec vseh zaposlenih v skupini. Tako se glas s Črnuč širi od Beltincev do Kopra, od Prevalj do Radovljice.

Če tudi vas zanima, kaj se dogaja pri nas, vas vabimo, da svoj izvod novic skupine Veto Group brezplačno prevzamete v vam najbližji poslovalnici, to je za nas, Črnučane, na Brnčičevi. Vsi izvodi novic, ki izhajajo štirikrat na leto, so na voljo tudi v digitalni obliki na spletni strani www.veto.si. Se beremo!

Veto d.o.o, Brnčičeva ul. 25, Ljubljana Črnuče
041 659 514
svetovanje@veto.si

BERITE VETO GROUP NOVICE

Nasveti, obvestila,
nagradne igre, akcije,
poročila, fotoreportaže,
izobraževanja, novosti &
sladke norosti -
skratka vse o vsem, kar
življenje dela lepo!

ZB NOB ČRNUČE

DUNAJSKA 405, 1231 LJUBLJANA ČRNUČE

Vabimo vas na osrednjo slovesnost ob dnevu upora proti okupatorju, ki bo v Parku herojev pred osnovno šolo n. h. Maksa Pečarja na Črnučah v torek, 23. aprila 2024, ob 17. uri. V primeru slabega vremena bo slovesnost potekala v dvorani KUD Črnuče. Na slovesnosti se bomo poklonili spominu na pogumno odločitev za upor, mir in sožitje med evropskimi narodi. Slavnostni govornik bo polkovnik Miha Butara. Vljudno vabljeni!

Dragica Škrlep, ZB NOB Črnuče

LJUBLJANA, SRCU PRIJAZNO MESTO

NAUČITE SE, KAKO LJUDEM REŠITI ŽIVLJENJE

V ČS Črnuče je bila 11. januarja 2024 delavnica *Temeljni postopki oživljanja in prikaz pravilne uporabe defibrilatorja AED*.

Služba za lokalno samoupravo (SLS) že vrsto leto pripravlja tovrstne delavnice na podlagi *Programa usposabljanja in ozaveščanja prebivalcev MOL*. Delavnice so namenjene okoliškim prebivalcem, kjer so nameščeni defibrilatorji in so stavbe v upravljanju SLS.

Brezplačno delavnico je vodilo Društvo študentov medicine, projekt *Za življenje*, s katerimi že vrsto let uspešno sodelujemo na teh delavnicah.

Prvi del srečanja je bil namenjen nevarnosti srčnožilnih bolezni in kako se lahko temu izognemo s pravilnim življenjskim slogom, drugi del delavnice pa je bil namenjen predstavitvi temeljnih postopkov oživljanja, ki so skladni s smernicami evropskega sveta za reanimacijo. Zainteresirani so tudi v praksi preizkusili usvojeno znanje o temeljnih postopkih oživljanja s pomočjo defibrilatorja. Namen delavnic je, da očitvidci hitro in pravilno ukrepajo (masaža srca, morebitni vpihi), saj s tem pomagajo

Utrinki z delavnice FOTO ARHIV SLS

rešiti človekovo življenje in pripomorejo k več preživelim ob srčnem zastoj. V okviru Društva študentov medicine in projekta *Misli na srce* so opravljali tudi brezplačne meritve krvnega tlaka,

sladkorja ter holesterola. Občani so izjemno pohvalili tematiko delavnice ter bili navdušeni nad njeno izvedbo. Lidija Kreslin, Služba za lokalno samoupravo MU MOL

RANČ PRI 7 HRASTIH

- Jahanje za otroke
- Rojstnodnevne zabave
- Otroške delavnice
- Vožnja s poni kočijo
- Počitniški tabori

041 777 401

pri7.hrastih

DOGODEK PRED MERCATORJEVO TRGOVINO

Pasji bonton

K temu zapisu me je spodbudil dogodek pred Mercatorjevo trgovino na Cesti 24. junija v spodnjih Črnučah. Na prvi pogled se je zdel kot dramatičen prizor iz Hitchcockovega filma, samo še ptiči iz istoimenskega trilerja so manjkali. Mlada družina s kužkom pasme jack russell terier, obkrožena s policistoma. Kaj se je zgodilo? Je kuža koga ogrizel ali so z njim grdo ravnali? Nič od tega. Njegov lajež je zmotil trgovko, ki je poklicala policijo. Ker gre za zgodbo s srečnim koncem, bomo vprašanje, kdo je bil bolj na trnih, kuža ali trgovka, preskočili.

Psi lajajo, in tudi vse naše karavane z aferami gredo naprej. Pričakovati, da pes ne bo lajal, je tako, kot bi vam kdo med pogovorom z ljubljeno osebo izpulil iz rok mobilni telefon. Lajanje je naravna pasja komunikacija, v pasjih krogih verjetno še bolj priljubljena kot človeško prazno blebetanje. Psi vedno lajajo z razlogom. Ko denimo zaslišijo okoli hiše neznan zvok ali se hiši bližajo neznanci, je lajež grozeč, do lastnika pa navadno prijazen in ljubeč. Če si ta seveda to zasluži.

BREZ EMPATIJE

Po nekaterih raziskavah kar tretjina pasjih lastnikov pravi, da njihovi psi preveč lajajo in brez razloga. Še en dokaz, da smo ljudje brez empatije. Ko mi lajamo, je vse v redu, psi, ki jim je lajež v naravi, pa naj molčijo. Če hočemo nadzirati lajanje svojega psa, moramo najprej dognati, kaj je razlog. »Drži gobec« morda zaleže v gostilni, pri psu pa ni tako preprosto.

Večina pasjih mladičev laja, da bi pritegnili našo pozornost. Ker se nam to zdi ljubko, saj v čustvenem pogledu močno spominja na gruljenje novorojenčka, se odzovemo. Mladiča s tem nehote spodbujamo k lajanju. Tako lahko pes, da bi ugajal lastniku, razvije neželjeno vedenje čezmerne lajanja. Takšno vedenje je lahko moteče in ga je težko ignorirati, a prav to je edino pravilno. Najbolje, da s tem začnemo že pri mladičku in se izognemo poznejšim težavam.

Psi torej lajajo, ker je to oblika njihove komunikacije, tako kot načeloma velja za komunikacijo med ljudmi. Zato lajanja psom ne smete zameriti ali ga siliti, da preneha komunicirati. Trpinčenje, mobing in izključevanje je najmanj, kar bi temu lahko rekli v besedah o najpogostejših vzrokih za konflikte in tožarjenje v medčloveških odnosih sodobnikov. Seveda je lahko pasje lajanje moteče za okolico. Odgovorni skrbniki bi morali poskrbeti, da pes ne laja preveč, saj to ni dobro niti za psihično stanje psa.

KRŠITELJ JE LAHKO LE ČLOVEK

Če se vrnemo k uvodoma omenjenemu primeru policijskega posredovanja, je ostalo odprto vprašanje, ali je šlo v primeru ljubkega »pasjega osumljenca« morda za kršitev po zakonu o varstvu javnega reda in miru. Inšpektor Tomaž Tomaževič z ljubljanske policijske uprave nam je na vprašanje prijazno odgovoril – ne izključujem možnosti, da ga je naš lokalni varnostni problem zraven še nasmejal –, da pasjega laježa ni

FOTO ŽARKO HOJNIK

mogoče obravnavati kot kršitev na podlagi zakona o varstvu javnega reda in miru, saj je kršitelj lahko le človek in v nobenem primeru žival.

Poleg tega je Tomaževič z vso resnostjo opozoril na prepoved mučenja živali, še posebej, ko so podani znaki kaznivnega ravnanja, ki jih policija preverja za vsak primer posebej. Če ugotovijo kršitev predpisov o zaščiti živali, ki so v pristojnosti policije, ali sum kaznivih dejanj s tega področja, opredeljenih v kazenskem zakoniku, policisti ukrepajo tako kot pri vseh drugih oblikah kaznivih ravnanj oziroma kriminala.

Lastnik se mora zavedati, da je za žival dolžen skrbeti najmanj tako, kot določajo predpisi o zaščiti živali. Za nadzor nad temi predpisi je primarno pristojna uprava za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin. V zvezi z uvodoma omenjenim primerom »pasjega storilca« so nam sporočili, da če ni šlo za kršitev zakona o zaščiti živali, bi lahko trgovka pozvala lastnika psa in se z njim pogovorila. Naj dodamo, da dobronamerna skrb ni nikoli odveč. Tudi če se naknadno pokaže, da ni šlo za kršitev, je po ljudskem pregovoru vendarle bolje preprečiti kot zdraviti.

Žarko Hojnik

RAZSTAVA ROKODELCEV V DRAGOMLJU

Izrazita je bila ljubiteljska dejavnost

Na osnovni šoli v Dragomlju so lani jeseni priredili prijetno razstavo rokodelcev, ki so prišli od vsepovsod, predvsem pa iz okolice Dragomlja, Pšate in Bišč.

Na otvoritveni slovesnosti na šolskem dvorišču so nastopili pevski kvartet iz Podgorice, pevski zbor iz šole v Dragomlju, pevka ob spremljavi harmonike in mladi pianist, ki so poživilo otvoritveno slovesnost. Uvodno besedo je imela ravnateljica šole, ki je množico domačinov in okoličanov povabila na ogled razstave domače in umetnostne obrti, s katero se ukvarjajo posamezniki in skupine.

Z gospodom Zvonetom Kraljem, organizatorjem te vsakoletne razstave, sva pri mizi pokramljala o tokratni razstavi in željah ter bodočih prireditvah. Vsekakor je ena od njegovih

večjih želja, da bi se tej razstavi pridružili vsi iz bližnje in daljne okolice, ki se z rokodelstvom ukvarjajo ljubiteljsko ali je to del njihove obrti, recimo domžalsko slamarstvo.

Tokrat sem med ogledom opazil udeležence iz Medvod in Smednika. Izrazita je bila ljubiteljska dejavnost izdelovalcev domače obrti in zato tudi želja, da bi razširili krog udeležencev še na druge kraje v tej gorenjski regiji.

Na prireditvi se mi je zazdelo, da je morda narejene pre malo reklame oziroma obveščanja. Potruditi se bo treba, da bo še v glasilih drugih lokalnih skupnosti povabilo vsem, ki bi radi svoje izdelke kdaj pokazali širši javnosti na rokodelski razstavi z morebitno prodajno ponudbo.

Peter Bernik

RAZVEDRILLO

ŠALE

V Sloveniji je bil postavljen nov rekord v skoku v daljino ... tip je skočil samo po kruh, našli pa so ga v gostilni štiri kilometre od doma.

Tajnica pozdravi skoraj gluhega direktorja: »Dobro jutro, prasec stari. Kje si hodil do zdaj, impotentnejš blesavi?«
»Pri zdravniku sem bil in sem dobil nov slušni aparat.«

Mlad štajerec pride v spovednico:
»Odpustite mi, oče, grešil sem. Bil sem z žensko dvomljive morale.«

Župnik vpraša: »Ali si to ti, sosedov Jožek?«

»Da, oče.«

»Kako pa je ime tej ženski?«

»Tega vam ne morem povedati, oče. Ne bi hotel omadeževati njenega imena.«

»Slej ko prej bom izvedel, zato je vseeno, če mi poveš zdaj. Je bila Drginčeva Katra?«

»Ne smem povedati.«

»Je bila Malejeva Marjanca?«

»Ne morem vam izdati.«

»Srakarjeva Metka?«

»Molčal bom kot grob.«

»Kaj pa mogoče Zupančeva Tinca?«

»Oče, ne sprašujte, ne bom je izdal.«

»Potem je bila pa najbrž Lavrinova Mici?«

»Prosim vas, oče, zaobljubil sem se, da bom molčal.«

Župnik nejevoljno vzdihne. »Si pa res vztrajen, Jožek. Skoraj te moram občudovati. Vendar si grešil in za to se moraš pokoriti. Tri mesece ne smeš k maši. Zdaj pa pojdi v miru.«

Jožek se vrne v svojo klop, kjer ga pričaka Franček, njegov najboljši prijatelj.

»No, kako je bilo?«

»Super!«

»Kaj si pa dobil?«

»Tri mesece počitnic in pet dobrih namigov.«

»Brez panike,« pomiri zdravnik bolnika.
»To operacijo smo opravili tridesetkrat. Enkrat mora uspeti.«

V nabito polni zdravnikovi čakalnici je voda do kolen. Vodovodar se nasmehne zdravniku, mu da nekaj tesnilnih obročev in reče:

»Če v osmih dneh ne bo bolje, me, prosim, pokličite znova.«

K psihiatru pride mati s hčerko.

»Morate pomagati moji hčerki. Misli, da je kokoš.«

»Od kdaj?«

»Že tri leta,« zaskrbljeno pravi mati.

»In zakaj ste prišli šele zdaj?«

»Nujno smo potrebovali jajca.«

Kakšna je razlika med nevrotikom, psihotikom in psihiatrom?

Nevrotik gradi gradove v oblakih, psihotik živi v njih, psihiater pa pobira najemnino!

Zakaj je psihoterapija za moške veliko krajša kot za ženske?

Ko pride čas za miselno vrnitev v otroštvo, so moški že tam.

Psihiater vpraša: »Kako ti je danes ime?«

»Richard Gere!«

»Smešno, včeraj si bil pa Kim Basinger?!«

»Ja, to je bil moj dekliski priimek!«

Pacienta se pogovarjata v čakalnici psihiatra. Eden vpraša drugega: »Zakaj si tukaj?«

Drugi odgovori: »Sem predsednik vlade. Moj zdravnik je rekel, da bi moral iti k psihiatru.«

»Kako veš, da si predsednik vlade?«

»Bog mi je to rekel.«

Nato se oglasi drugi bolnik: »Kakšna neumnost! Tega nisem nikoli rekel.«

»Bolečina v levi nogi je povezana s starostjo,« pravi zdravnik bolniku.

»Ne more biti! Moja desna noga je prav toliko stara in me ne boli!«

»Zadnjič vam pravim,« zavpije zdravnik na sestro, »ko izpolnujete mrliški list, pod vzrok smrti napišite ime bolezni, ne imena leččega zdravnika!«

Natakar leži na operacijski mizi. Mimo pride zdravnik, ki je pogosto jedel v gostilni.

»Doktor, prosim, pomagajte mi,« zastoka natakar.

Zdravnik skomigne z rameni. »Zelo mi je

žal, toda to ni moja miza. Moj kolega bo kmalu prišel.«

Zdravnik gleda meni v restavraciji. Natakar mu želi pomagati pri izbiri in našteva: »Imam kisle ledvice, žabje krake, vloženi jezik, dušene možgane ...«

Zdravnik raztreseno odvrne: »Prav, pridite ob dveh v mojo ordinacijo. Najprej bom pa nekaj na hitro pojedel.«

»Natakar, bi lahko, prosim, spakirali preostalo meso za psa?« vpraša varčni oče.
»Super!« vzkliknejo otroci. »Ati nam bo kupil psa!«

Mala Brigitte se usede na zobozdravniški stol in reče: »Doktor, sploh vam ni treba vrtati. Luknja je že v zobu.«

Pri geografiji se je Janezek naučil, da se Zemlja vrti. Po pouku ga učitelj najde na šolskem stopnišču.

»Zakaj še nisi na poti domov?« ga vpraša.

Počakal bom, da bo naša hiša prišla k meni.«

Učiteljica fizike začne temo o magnetizmu z nekaj uvodnimi besedami.

Razred vpraša: »Kdo ve, kaj je to? Začne se z M in pobira predmete, ki ležijo okoli.«

Maksi vneto odgovori: »Vem, gospa učiteljica: Mama!«

Pri pouku kemije učiteljica vpraša:

»Matjaž, kaj se zgodi s srebrom, če ga pustimo zunaj dalj časa?«

Matjaž: »Ukradejo ga!«

Učiteljica vpraša Sara: »Ali doma še vedno molite za mizo?«

Sara: »Ne, običajno ne. Samo ko so na mizi gobe, ki jih je nabral oče.«

»Natakar, naročil sem petminutni zrezek in sem ga čakal več kot eno uro!«

»Veseli bodite, da niste naročili dnevne juhe!«

Kakšna je razlika med bigfootom in pametno blondinko?

Pravijo, da so bigfoota že videli.

Uredil Darko Rozinec

RECEPT

REGRAT S KROMPIRJEM, PANCETO IN JAJCEM

SESTAVINE (ZA 4 OSEBE)

- 500 g regrata
- 60 g pancete
- 4 srednje veliki krompirji
- 2 trdo kuhani jajci
- strok česna
- sol
- olje (bučno ali olivno)
- jabolčni kis

PRIPRAVA

1. Krompir olupimo, narežemo na manjše koščke in skuhamo v stani vodi. Jajci damo v vodo in ko zavre, kuhamo od 10 do 15 minut.
2. Medtem ko se krompir in jajci kuhajo, regrat očistimo, dobro operemo v mrzli vodi in damo v posodo za serviranje solate.
3. V ponvi na malo olja hrustljivo popečemo panceto.
4. Na regrat damo kuhan krompir, panceto in drobno narezan strok česna. Dodamo sol, olje (bučno ali olivno, po želji) in jabolčni kis. Solato dobro premešamo in okrasimo z narezanimi trdo kuhanimi jajci.

Dober tek!

ZAPOSLUJEMO * ZAPOSLUJEMO * ZAPOSLUJEMO

Te zanima delo v podjetju
Kolektor Etra?

Preveri prosta delovna mesta na spletni strani in se prijavi ter skupaj z nami

TRANSFORMIRAJ SVOJO KARIERNO POT!

www.kolektor-etra.si
zaposlitev.etra@kolektor.com

ZAPOSLUJEMO * ZAPOSLUJEMO * ZAPOSLUJEMO